

แวดวงวิจัย มข. Research Notes

รศ.ดร. อารันต์ พัฒนไทย์ : นักวิทยาศาสตร์การเกษตรดีเด่น

**Assoc. Prof. Dr. Aran Patanothai :
The Outstanding Agricultural Scientist**

สมาคมวิทยาศาสตร์การเกษตรแห่งประเทศไทย
ในพระบรมราชูปถัมภ์ และมูลนิธิวิทยาศาสตร์
การเกษตรแห่งประเทศไทย ได้พิจารณาให้
รศ.ดร. อารันต์ พัฒนไทย์ คณะบดีคณะเกษตร-
ศาสตร์ เป็นนักวิทยาศาสตร์การเกษตรดีเด่น
สาขาพืช ประจำปี พ.ศ. 2539 โดยได้รับโล่รางวัล
จาก ฯพณฯ ศ.ดร. อำนวย วีรวรรณ อธิการ
นายกรัฐมนตรี ณ ตึกสันติไมตรี ทำเนียบ
รัฐบาล เมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2540

รศ.ดร. อารันต์ พัฒนไทย์ ปัจจุบันอายุ
55 ปี เกิดที่จังหวัดอุทัยธานี จบการศึกษาระดับ
มัธยมศึกษาตอนปลายจากโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา
ด้วยคะแนนยอดเยี่ยมติดบอร์ดในลำดับต้น ๆ ของ
ประเทศ เป็นผู้ที่สนใจรักทางด้านเกษตร จึง
เลือกศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาในคณะเกษตรศาสตร์
ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จบปริญญาตรี
สาขาวิชาพืชไร่ เมื่อ พ.ศ. 2508 โดยมีผลการเรียน
ระดับเหรียญทอง เป็นที่ 1 ของรุ่น หลังจากจบ

ปริญญาตรีก็ได้รับการบรรจุให้เป็นอาจารย์ประจำภาควิชาพืชศาสตร์ คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จากนั้นได้รับทุนจากรัฐบาลไทยไปศึกษาต่อ ณ Iowa State University ประเทศสหรัฐอเมริกา จนสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท และปริญญาเอกสาขาวิชาการปรับปรุงพันธุ์พืชเมื่อ พ.ศ. 2513 และ 2515 ตามลำดับ ในขณะที่ศึกษาต่ออยู่ที่มหาวิทยาลัยแห่งนี้ก็มีผลการเรียนและผลงานวิจัยดีเยี่ยมจนได้รับรางวัล Wilsies's Award จากทางมหาวิทยาลัย

รศ.ดร.อาร์นต์ พัฒน์ชัย เคยดำรงตำแหน่งหัวหน้าภาควิชาพืชศาสตร์ เป็นหัวหน้าโครงการวิจัยที่สำคัญๆ หลายโครงการ เช่น โครงการวิจัยพืชสำหรับเขตที่ค่อนข้างแห้งแล้ง โครงการ

วิจัยระบบการทำฟาร์ม โครงการปรับปรุงถั่วลิสง โครงการศึกษาการใช้ที่ดินแบบยั่งยืน เป็นต้น ท่านเป็นผู้หนึ่งที่บุกเบิกงานวิจัยระบบการปลูกพืชและระบบการทำฟาร์มในประเทศไทย และมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาแนวทางและแนวความคิดของงานวิจัยดังกล่าว จนทำให้มีการนำไปใช้กันอย่างกว้างขวางในการทดสอบเทคโนโลยีในไร่นาของเกษตรกร ผลงานของท่านมีบทบาทสำคัญจนกรมส่งเสริมการเกษตรรับเอาวิธีการวิเคราะห์พื้นที่มาประยุกต์ใช้ในการวางแผนการส่งเสริมการเกษตรให้เหมาะสมกับสภาพและเงื่อนไขของแต่ละพื้นที่ ซึ่งเป็นนโยบายที่ถือปฏิบัติกันทั่วประเทศ

ผลงานที่สำคัญในด้านการปรับปรุงพันธุ์พืช นั้น ได้แก่ การพัฒนาถั่วลิสงพันธุ์ขอนแก่น 60-1 และ 60-3 ร่วมกับศูนย์วิจัยพืชไร่ขอนแก่น นับได้ว่าท่านเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการรวมกลุ่มนักวิจัยถั่วลิสงและก่อตั้งโครงการวิจัยถั่วลิสง

แห่งชาติ โดยทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานโครงการ ซึ่งมีสถาบัน 3 แห่ง คือ กรมวิชาการเกษตร มหาวิทยาลัยขอนแก่น และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ร่วมมือกันทำงานวิจัยอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้งานวิจัยถั่วลิสงมีทิศทางที่ชัดเจน มีความ

ก้าวหน้ามากจนกลายเป็นแบบอย่างสำหรับการประสานงานวิจัยเกี่ยวกับเรื่องพืชชนิดอื่น ๆ ผลงานที่เห็นอย่างเป็นรูปธรรมเหล่านี้ส่งผลให้ท่านได้รับโล่ประกาศเกียรติคุณ Peanut Collaborative Research Support Program (Peanut CRSP) ของ USAID

รศ.ดร. อารันต์ พัฒนาศัย เป็นผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานทั้งในระดับประเทศและระดับนานาชาติ เคยเป็นผู้เชี่ยวชาญประจำสถาบันวิจัยพืชในเขตร้อนชื้นกึ่งแห้งแล้งนานาชาติ (International Crops Research Institute for the Semi-Arid Tro-

pics - JCRISAT) เป็นหัวหน้าคณะนักวิจัยนานาชาติในการศึกษาความยั่งยืนของการใช้ที่ดินในเขตลุ่มแม่น้ำแดงในประเทศเวียดนาม เป็น Visiting Research Fellow ของ Kyoto University; North Carolina State University และ East West Center, Hawaii มีผลงานตีพิมพ์ในรายงานต่าง ๆ วารสารวิชาการและบทความเสนอในการสัมมนาทางวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศมากกว่า 100 เรื่อง นอกจากนี้ยังเป็นผู้ประสานงานโครงการความร่วมมือทางวิชาการไทย-ญี่ปุ่น สาขาวิชาผลผลิตการเกษตรของสำนักงานคณะกรรมการ

วิจัยแห่งชาติ เป็นที่ปรึกษาและคณะประเมินผลโครงการวิจัยและพัฒนากการเกษตรหลายโครงการทั้งในประเทศและต่างประเทศ และเป็นกรรมการที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยอีกหลายคณะกรรมการ ชื่อเสียงของท่านในด้านการวิจัยระบบการทำฟาร์มเป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติจนได้รับเลือกให้

เป็นอุปนายกสมาคมระบบทำฟาร์มภาคพื้นเอเชีย จากผลงานของ รศ.ดร. อารันต์ พัฒนาศัย ที่กล่าวมาแล้ว สมาคมวิทยาศาสตร์การเกษตรแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ จึงได้คัดเลือกให้เป็น **นักวิทยาศาสตร์การเกษตรดีเด่น สาขาพืช ประจำปี พ.ศ. 2539**